

Część 7

Przepisy dotyczące warunków przewozu, załadunku, rozładunku i manipulowania ładunkiem

Dział 7.1

Przepisy ogólne

7.1.1 Przewóz towarów niebezpiecznych podlega obowiązkowemu użyciu określonych typów wyposażenia transportowego zgodnie z przepisami niniejszego działu i działów: 7.2 „Przepisy dotyczące przewozu w sztukach przesyłek” i 7.3 „Przepisy dotyczące przewozu luzem”. Oprócz tego powinny być przestrzegane przepisy działu 7.5 „Przepisy dotyczące załadunku, rozładunku i manipulowania ładunkiem”.

W dziale 3.2 tabela A kolumny (16), (17) i (18), wskazano przepisy specjalne niniejszej części dotyczące poszczególnych towarów niebezpiecznych.

Uwaga: Wagony mogą być wyposażone w detektory wykolejenia wskazujące lub reagujące na wykolejenie, pod warunkiem, że spełnione są wymagania dopuszczenia do ruchu takich wagonów.

Wymagania dopuszczenia do ruchu takich wagonów nie mogą zakazać lub narzucać stosowania takich detektorów wykolejenia. Obieg wagonów nie może być ograniczony z powodu obecności lub braku takich urządzeń.

7.1.2 (skreślony)

7.1.3 Kontenery wielkie, cysterny przenośne, MEGC i kontenery-cysterny, które odpowiadają definicji „kontenera” podanej w CSC lub w Kartach UIC: 591 (stan z 01.10.2007 r. wydanie 3), 592 (stan z 01.10.2013 wydanie 2), 592-2 (stan z 01.10.2004 r. wydanie 6), 592-3 (stan z 01.01.1998 wydanie 2) i 592-4 (stan z 01.05.2007 r. wydanie 3), mogą być wykorzystane do przewozu towarów niebezpiecznych tylko jeśli kontener wielki lub rama cysterny przenośnej lub MEGC lub kontenera-cysterny spełnia wymagania CSC lub Kart UIC nr: 591, 592 i 592-2 do 592-4.

7.1.4 Do przewozu powinien być wykorzystany tylko taki kontener wielki, który jest konstrukcyjnie zdalny do użytku.

Pojęciem „konstrukcyjnie zdalny do użytku” określa się kontener, który nie ma poważnych defektów takich elementów konstrukcyjnych, jak: belki wzdłużne górne i dolne, belki poprzeczne górne i dolne, belki drzwi, belki poprzeczne podłogi, słupki narożne i naroża mocujące. Za „poważne defekty” uważa się: wszelkie wgniecenia lub wygięcia elementu konstrukcyjnego o głębokości większej niż 19 mm, o jakiegokolwiek długości tej deformacji, wszelkie pęknięcia lub załamania elementu konstrukcyjnego, obecność więcej niż jednego miejsca połączenia lub niewłaściwie wykonanych połączeń (np. na zakładkę) w belkach poprzecznych górnych i dolnych lub w nadprożach drzwi oraz więcej niż dwóch połączonych miejsc w którejkolwiek belce wzdłużnej górnej lub dolnej, lub choćby jednego miejsca połączenia w progu drzwi lub słupku narożnym; zakleszczone, skrecone, połamane zawiasy drzwiowe i okucia, ich brak lub inną niesprawność; nieszczelne uszczelki lub zamknięcia; każde tak silne skrećenie konstrukcji, że nie jest możliwe prawidłowe ustawienie urządzenia przeladunkowego, nałożenie i zabezpieczenie kontenera na podwoziach lub wagonach.

Ponadto, bez względu na użyty materiał, nie są dopuszczalne wszelkie uchybienia jakości któregokolwiek elementu kontenera, takie jak występowanie przerdzewiałych miejsc w ścianach bocznych lub czołowych metalowych lub pokruszonych partii w elementach z włókna szklanego. Natomiast dopuszcza się normalne zużycie, w tym utlenienie (rdzę) i istnienie nieznacznych śladów uderzenia i zadrapania, a także innych uszkodzeń, które nie czynią kontenera niezdatnym do użytku ani nie szkodzą jego szczelności przed opadami atmosferycznymi.

Kontener powinien być sprawdzony przed załadunkiem, celem upewnienia się, że nie zawiera pozostałości poprzedniego ładunku i że podłoga i ściany wewnętrzne nie mają wystających elementów.

7.1.5 (zarezerwowany)

7.1.6 (zarezerwowany)

7.1.7 (skreślony)

Dział 7.2

Przepisy dotyczące przewozu w sztukach przesyłek

- 7.2.1** Jeżeli w przepisach 7.2.2 do 7.2.4 nie określono inaczej, to sztuki przesyłek mogą być ładowane:
- do wagonów krytych lub kontenerów zamkniętych, lub
  - do wagonów przykrytych opończą lub kontenerów przykrytych opończą, lub
  - do wagonów odkrytych (bez opończy) lub kontenerów odkrytych.
- 7.2.2** Sztuki przesyłek w opakowaniach wrażliwych na wilgoć należy ładować do wagonów krytych lub wagonów przykrytych opończą, albo do kontenerów zamkniętych lub kontenerów przykrytych opończą.
- 7.2.3** (zarezerwowany)
- 7.2.4** Jeżeli w dziale 3.2 tabela A kolumna (16) znajduje się kod literowo-cyfrowy rozpoczynający się literą „W”, to stosuje się następujące przepisy specjalne:
- W1** Sztuki przesyłek należy ładować do wagonów krytych lub wagonów przykrytych opończą, lub do kontenerów zamkniętych, lub kontenerów przykrytych opończą.
- W2** Materiały i przedmioty klasy 1 należy ładować do wagonów krytych lub kontenerów zamkniętych. Przedmioty, które z powodu ich wymiarów lub masy, nie mogą być ładowane do wagonów krytych lub kontenerów zamkniętych, mogą być również przewożone na wagonach odkrytych lub w kontenerach odkrytych. Przedmioty powinny być przykryte opończą. Do przewozu materiałów i przedmiotów podklas 1.1, 1.2, 1.3, 1.5 i 1.6 należy używać tylko wagonów wyposażonych w zgodne z przepisami blachy odiskierne, także gdy takie materiały i przedmioty załadowane są do kontenerów wielkich. W wagonach z podłogami z materiałów palnych, blachy odiskierne nie mogą być przymocowane bezpośrednio do podłogi wagonu.
- Przesyłki wojskowe materiałów i przedmiotów klasy 1, które są częścią wyposażenia lub struktury materiału wojskowego, mogą być także ładowane na wagony odkryte, pod następującymi warunkami:
- przesyłki powinny być eskortowane przez wojskową władzę właściwą lub na zlecenie tej władzy,
  - urządzenia zapalające, które posiadają mniej niż 2 skuteczne urządzenia zabezpieczające, powinny być usunięte, chyba że takie materiały i przedmioty umieszczone są w zamkniętych pojazdach wojskowych.
- W3** Dla materiałów sproszkowanych swobodnie płynących, jak również ogni sztucznych, podłoga wagonu lub kontenera powinna mieć powierzchnię lub wykładzinę niemetalową.
- W4** (zarezerwowany)
- W5** Sztuki przesyłek nie mogą być przewożone w kontenerach małych.
- W6** (zarezerwowany)
- W7** Sztuki przesyłek należy ładować do wagonów krytych lub kontenerów zamkniętych, mających dostateczną wentylację.
- W8** Do przewozu sztuk przesyłek, które są zaopatrzone w dodatkową nalepkę ostrzegawczą nr 1, należy wykorzystać tylko wagony wyposażone w zgodne z przepisami blachy odiskierne, także gdy materiały te załadowane są do kontenerów wielkich. W wagonach z podłogami z materiałów palnych, blachy odiskierne nie mogą być przymocowane bezpośrednio do podłogi wagonu.
- W9** Sztuki przesyłek powinny być przewożone w wagonach krytych lub z otwieranym dachem lub w kontenerach zamkniętych.
- W10** DPPL powinny być przewożone w wagonach krytych lub w wagonach przykrytych opończą, lub w kontenerach zamkniętych lub przykrytych opończą.
- W11** DPPL inne niż metalowe lub ze sztywnego tworzywa sztucznego, powinny być przewożone w wagonach krytych lub w wagonach przykrytych opończą, albo w kontenerach zamkniętych lub przykrytych opończą.
- W12** DPPL typu 31HZ2 (31HA2 31HB2, 31HN2, 31HD2 i 31HH2) powinny być przewożone w wagonach krytych lub w kontenerach zamkniętych.
- W13** Jeżeli materiał jest zapakowany do worków typu 5H1, 5L1 lub 5M1, to worki te powinny być przewożone w wagonach krytych lub w kontenerach zamkniętych.
- W14** Pojemniki aerozolowe przewożone do przerobu lub utylizacji, zgodnie z działem 3.3 przepis specjalny 327, powinny być przewożone tylko w wagonach lub kontenerach wentylowanych lub odkrytych.

Dział 7.3

Przepisy dotyczące przewozu luzem

7.3.1 Przepisy ogólne

7.3.1.1 Towar może być przewożony luzem w kontenerach do przewozu luzem, kontenerach lub wagonach, tylko wtedy gdy:

- a) taki sposób przewozu jest wyraźnie dozwolony na podstawie przepisu specjalnego oznaczonego kodem BK lub odniesienia do konkretnego przepisu wskazanych w dziale 3.2 tabela A kolumna (10) i dodatkowo, poza przepisami niniejszego rozdziału, spełnione są stosowne wymagania rozdziału 7.3.2;
- b) taki sposób przewozu jest wyraźnie dozwolony na podstawie przepisu specjalnego oznaczonego kodem VC lub odniesienia do konkretnego przepisu wskazanych w dziale 3.2 tabela A kolumna (17) i dodatkowo, poza przepisami niniejszego rozdziału, spełnione są wymagania tego przepisu specjalnego oraz wszelkie dodatkowe przepisy oznaczone kodem „AP” podane w rozdziale 7.3.3.

Jednakże próżne nieoczyszczone opakowania mogą być przewożone luzem, jeżeli taki sposób przewozu nie jest wyraźnie zabroniony w innych przepisach RID.

Uwaga: W odniesieniu do przewozu w cysternach, patrz dział 4.2 i 4.3.

7.3.1.2 Materiały mogące przejść w stan ciekły w temperaturach, które mogą wystąpić podczas przewozu, nie są dopuszczone do przewozu luzem.

7.3.1.3 Kontenery do przewozu luzem, kontenery lub nadwozia wagonów powinny być pyłoszczelne i tak zamknięte, aby w normalnych warunkach przewozu, włącznie z działaniem drgań lub zmian temperatury, wilgotności lub ciśnienia, nie doszło do wydostania się zawartości na zewnątrz.

7.3.1.4 Materiały powinny być tak załadowane i równomiernie rozmieszczone, aby zminimalizować ruchy mogące doprowadzić do uszkodzenia kontenera do przewozu luzem, kontenera lub wagonu, lub do wydostania się towaru niebezpiecznego.

7.3.1.5 Jeżeli zainstalowane są urządzenia wentylacyjne, to powinny być one drożne i sprawne.

7.3.1.6 Materiały nie powinny niebezpiecznie reagować z materiałem kontenera do przewozu luzem, kontenera, wagonu, uszczelnieniami lub wyposażeniem, włącznie z pokrywami, opończami i wykładzinami ochronnymi będącymi w kontakcie z zawartością, ani znacznie ich osłabiać. Kontenery do przewozu luzem, kontenery lub wagony powinny być tak zbudowane lub przystosowane, aby materiały nie wnikały w podłogę z drewna lub nie mogły wejść w kontakt z tymi częściami kontenerów do przewozu luzem, kontenerów lub wagonów, na które może oddziaływać materiał lub jego pozostałości.

7.3.1.7 Przed napełnieniem lub przekazaniem do przewozu każdy kontener do przewozu luzem, kontener lub wagon, powinien być sprawdzony i oczyszczony dla upewnienia się, że wewnątrz lub na zewnątrz kontenera do przewozu luzem, kontenera lub wagonu, nie ma żadnych pozostałości, które mogłyby:

- reagować niebezpiecznie z materiałem przewidzianym do przewozu;
- szkodzić integralności konstrukcji kontenera do przewozu luzem, kontenera lub wagonu; lub
- wpływać negatywnie na zdolność kontenera do przewozu luzem, kontenera lub wagonu, do utrzymywania towaru niebezpiecznego.

7.3.1.8 W trakcie przewozu, do zewnętrznej powierzchni kontenera do przewozu luzem, kontenera lub nadwozia wagonu, nie powinny przylegać żadne niebezpieczne pozostałości.

7.3.1.9 Jeżeli zastosowany jest system kilku zamknięć jedno po drugim, to przed napełnieniem powinien być zamknięty jako pierwszy system znajdujący się najbliżej przewożonego materiału.

7.3.1.10 Próżne kontenery do przewozu luzem, kontenery lub wagony po przewozie luzem stałego materiału niebezpiecznego, traktuje się tak samo, jak jest to wymagane w RID dla ładownych kontenerów do przewozu luzem, kontenerów lub wagonów, chyba że podjęto odpowiednie działania dla usunięcia zagrożenia.

7.3.1.11 Jeżeli kontener do przewozu luzem, kontener lub wagon, będzie użyty do przewozu luzem, przy czym istnieje niebezpieczeństwo eksplozji pyłów lub wydzielania par palnych (np. w przypadku określonych odpadów), to powinny być podjęte odpowiednie działania dla usunięcia źródła zapłonu i niedopuszczenia do niebezpiecznych wyładowań elektrostatycznych podczas przewozu, napełniania i rozładunku.

7.3.1.12 Materiały, np. odpady, mogące reagować ze sobą niebezpiecznie, jak również materiały różnych klas i towary niepodlegające RID, mogące reagować ze sobą niebezpiecznie, nie powinny być ze sobą zmieszane w tym samym kontenerze do przewozu luzem, kontenerze lub wagonie. Niebezpiecznymi reakcjami są:

- a) spalanie i/lub wydzielanie znacznych ilości ciepła;
- b) wydzielanie gazów palnych i/lub trujących;

- c) tworzenie materiałów żrących ciekłych, lub
- d) tworzenie materiałów niestabilnych.

7.3.1.13

Przed napełnieniem kontenera do przewozu luzem, kontenera lub wagonu, należy sprawdzić wizualnie dla upewnienia się, czy jest on konstrukcyjnie zdalny od użytku, czy jego ściany wewnętrzne, pokrycie i podłoga nie są dziurawe lub uszkodzone, a jego wykładziny wewnętrzne lub wyposażenie utrzymujące zawartość nie są pęknięte, rozdarte lub inaczej uszkodzone, co może wpływać na jego zdolność do utrzymywania ładunku. „Konstrukcyjnie zdalny do użytku”, jeżeli dotyczy używanej jednostki transportowej, to oznacza, że elementy konstrukcyjne kontenera do przewozu luzem, kontenera lub wagonu, takie jak belki wzdłużne górne i dolne, belki poprzeczne górne i dolne, belki drzwi, belki poprzeczne podłogi, słupki narożne i naroża mocujące w kontenerach do przewozu luzem lub kontenerach, nie mają większych uszkodzeń. „Większe uszkodzenia”, jeżeli dotyczy używanej jednostki transportowej, to obejmują:

- a) wygięcia, pęknięcia i złamania elementów konstrukcyjnych lub elementów nośnych, mogących wpływać na integralność kontenera do przewozu luzem, kontenera lub nadwozia wagonu;
- b) jedno miejsce złączone niewłaściwie (np. miejsce złączone na zakładkę) lub więcej niż jedno miejsce złączone, w górnych lub dolnych belkach nośnych albo w belkach drzwi;
- c) więcej niż dwa miejsca złączone w którejkolwiek górnej lub dolnej bocznej belce nośnej;
- d) miejsce złączone w progu drzwiowym lub w słupku narożnym;
- e) zawiasy drzwiowe i okucia, zakleszczone, ukręcone, zerwane, brakujące lub w inny sposób nieczynne;
- f) nieszczelne uszczelnienia i uszczelki;
- g) każde zniekształcenie konstrukcji kontenera do przewozu luzem lub kontenera, wystarczająco duże, aby uniemożliwić prawidłowe pozycjonowanie urządzenia przeładunkowego, założenie i mocowanie na podwoziu lub wagonie względnie pojeździe, lub wstawienie do ładowni statku.
- h) każde uszkodzenie w wyposażeniu do podnoszenia lub w punktach do uchwycenia dla urządzeń przeładunkowych,
- i) każde uszkodzenie wyposażenia obsługowego lub roboczego.

7.3.2

Przepisy dotyczące przewozu luzem przy zastosowaniu 7.3.1.1 a)

7.3.2.1

Dodatkowo do przepisów ogólnych rozdziału 7.3.1, powinny być stosowane przepisy tego podrozdziału. Kody „BK1”, „BK2” i „BK3” wskazane w dziale 3.2 tabela A kolumna (10) mają następujące znaczenie:

BK1 Przewóz luzem dozwolony jest w kontenerach do przewozu luzem przykrytych oponczką.

BK2 Przewóz luzem dozwolony jest w kontenerach do przewozu luzem zamkniętych.

BK3 Przewóz luzem dozwolony jest w kontenerach do przewozu luzem elastycznych.

7.3.2.2

Kontener używany do przewozu luzem powinien odpowiadać przepisom działu 6.11.

7.3.2.3**Towary klasy 4.2**

Masa całkowita ładunku przewożonego w kontenerze do przewozu luzem powinna być tak dobrana, aby temperatura samozapłonu ładunku była wyższa niż 55 °C.

7.3.2.4**Towary klasy 4.3**

Te towary powinny być przewożone w kontenerach do przewozu luzem wodoszczelnych.

7.3.2.5**Towary klasy 5.1**

Kontenery do przewozu luzem powinny być tak zbudowane lub dostosowane, aby materiały nie wchodziły w kontakt z drewnem lub innymi niezgodnymi materiałami.

7.3.2.6**Towary klasy 6.2****7.3.2.6.1****Materiały pochodzenia zwierzęcego klasy 6.2**

Materiały pochodzenia zwierzęcego zawierające materiały zakaźne (UN 2814, 2900 i 3373) dopuszczone są do przewozu w kontenerach do przewozu luzem, jeżeli spełnione są następujące wymagania:

- a) dopuszczone są kontenery do przewozu luzem przykryte oponczką BK1 pod warunkiem, że nie będą załadowane do maksymalnej pojemności, aby zapobiec kontaktowi materiału z przykryciem. Kontenery do przewozu luzem zamknięte BK2 są również dopuszczone;
- b) kontenery do przewozu luzem zamknięte lub przykryte oponczką i ich otwory powinny być konstrukcyjnie szczelne lub uszczelnione przez zastosowanie odpowiedniej wykładziny;
- c) materiały pochodzenia zwierzęcego powinny być dokładnie zdezynfekowane przed załadunkiem do przewozu;

- d) kontenery do przewozu luzem przykryte opończą powinny być przykryte od góry dodatkową wykładziną, obciążoną materiałem absorpcyjnym z odpowiednim środkiem dezynfekującym;
- e) kontenery do przewozu luzem zamknięte lub przykryte opończą nie powinny być ponownie użyte, zanim nie zostaną dokładnie oczyszczone i zdezynfekowane.

Uwaga: Władze właściwe ds. zdrowia mogą ustalić dodatkowe wymagania.

7.3.2.6.2 Odpady klasy 6.2 (UN 3291)

- a) (zarezerwowany);
- b) Kontenery do przewozu luzem zamknięte i ich otwory powinny być konstrukcyjnie szczelne. Nie mogą mieć porowatych powierzchni wewnętrznych i powinny być wolne od rys i innych właściwości mogących prowadzić do uszkodzenia przewożonych opakowań, uniemożliwienia dezynfekcji lub do przypadkowego uwolnienia zawartości;
- c) Odpady UN 3291 wewnątrz kontenera do przewozu luzem zamkniętego powinny być zapakowane w zamknięte wodoszczelne worki z tworzywa sztucznego typu UN, dopuszczone do towarów stałych grupy pakowania II i oznakowane zgodnie z 6.1.3.1. Worki te powinny spełniać wymagania badania wytrzymałości na rozrywanie i swobodny spadek zgodnie z ISO 7765-1:1988 „Folie i płyty z tworzyw sztucznych - Oznaczenie odporności na uderzenie metodą swobodnie spadającego grotu - Część 1: Metoda stopniowego wyznaczania” i ISO 6383-2:1983 „Tworzywa sztuczne - Folie i płyty - Oznaczenie wytrzymałości na rozdzieranie - Część 2: Metoda Elmendorfa”. Każdy worek z tworzywa sztucznego powinien mieć wytrzymałość na uderzenie nie mniejszą niż 165 g i wytrzymałość na rozrywanie nie mniejszą niż 480 g, zarówno równoległe, jak i prostopadłe do długości worka z tworzywa sztucznego. Masa netto każdego worka z tworzywa sztucznego może wynosić nie więcej niż 30 kg;
- d) Pojedyncze przedmioty o masie większej niż 30 kg, takie jak zanieczyszczone materace, mogą być przewożone bez worków z tworzywa sztucznego za zgodą władzy właściwej;
- e) Odpady UN 3291 zawierające materiały ciekłe mogą być przewożone tylko w workach z tworzywa sztucznego zawierających wystarczającą ilość materiału absorbującego, mogącego wchłonąć całą ilość materiału ciekłego, tak aby nic nie przedostało się do kontenera do przewozu luzem;
- f) Odpady UN 3291 zawierające przedmioty ostre powinny być przewożone tylko w opakowaniach sztywnych, zbadanych i dopuszczonych zgodnie z typem UN, odpowiadających instrukcjom pakowania P621, DPPL620 lub LP621;
- g) Opakowania sztywne zgodne z instrukcją pakowania P621, DPPL620 lub LP621 mogą być używane zamiennie. Powinny być chronione zgodnie z przepisami, aby zminimalizować uszkodzenia w normalnych warunkach przewozu. Opakowania sztywne i worki z tworzywa sztucznego, zawierające odpady, przewożone razem w tym samym kontenerze do przewozu luzem zamkniętym, powinny być wystarczająco od siebie oddzielone, np. przez odpowiednią sztywną przegrodę lub ściankę rozdzielającą, siatkę lub innym sposobem, dla zapewnienia, że w normalnych warunkach przewozu uszkodzenia opakowań będą zminimalizowane;
- h) Odpady UN 3291 w workach z tworzywa sztucznego nie mogą być tak mocno upakowane w kontenerze do przewozu luzem zamkniętym, aby worki mogły się rozszczelnić;
- i) Po każdym przewozie kontener do przewozu luzem zamknięty powinien być sprawdzony, czy zawarty ładunek nie wydostał lub nie rozsypał się. Jeżeli odpady UN 3291 wydostały i rozsypały się w kontenerze do przewozu luzem zamkniętym, to może być on ponownie użyty dopiero po dokładnym oczyszczeniu i, jeżeli jest wymagane, dezynfekcji lub dekontaminacji odpowiednim środkiem. Za wyjątkiem odpadów medycznych lub weterynaryjnych, inne towary nie powinny być przewożone razem z odpadami UN 3291. Inne odpady przewożone w tym samym kontenerze do przewozu luzem zamkniętym powinny być sprawdzone na ewentualność kontaminacji.

7.3.2.7 Materiały klasy 7

Dla przewozu nieopakowanych materiałów promieniotwórczych, patrz 4.1.9.2.4.

7.3.2.8 Towary klasy 8

Te towary powinny być przewożone w kontenerach do przewozu luzem wodoszczelnych.

7.3.2.9 Towary klasy 9

7.3.2.9.1

Dla UN 3509 mogą być używane tylko kontenery do przewozu luzem zamknięte (BK2). Kontenery do przewozu luzem powinny być szczelne lub wyposażone w nieprzeciekającą i odporną na przebicie szczelnie zamykaną wykładzinę lub worek, oraz powinny być wyposażone w środek do utrzymania cieczy, która może wydostać się podczas przewozu, np. w materiał absorpcyjny. Opakowania zużyte próżne nieoczyszczone z pozostałościami klasy 5.1 mogą być przewożone w kontenerach do przewozu luzem tak zbudowanych lub przystosowanych, aby towary nie zetknęły się z drewnem lub innym materiałem palnym.

7.3.2.10 Używanie kontenerów do przewozu luzem elastycznych

- 7.3.2.10.1** Kontener do przewozu luzem elastyczny przed napełnieniem powinien być sprawdzony wzrokowo dla upewnienia się, że jest technicznie sprawny, jego zawiesia, taśmy nośne, tkanina kontenera oraz części zamknięć, włącznie z częściami metalowymi i tekstylnymi, nie mają wybrzuszeń lub uszkodzeń, oraz że wykładzina wewnętrzna nie jest rozpruta, rozdarta lub nie ma innych uszkodzeń.
- 7.3.2.10.2** Dopuszczalny okres używania kontenerów do przewozu luzem elastycznych do przewozu materiałów niebezpiecznych wynosi 2 lata od daty produkcji.
- 7.3.2.10.3** Jeżeli wewnątrz kontenera do przewozu luzem elastycznego może mieć miejsce niebezpieczne nagromadzenie się gazów, to powinien on być wyposażony w urządzenie wentylacyjne. Urządzenie wentylacyjne powinno być tak skonstruowane, aby zabezpieczało przed dostaniem się do niego zanieczyszczeń lub wody w normalnych warunkach przewozu.
- 7.3.2.10.4** Kontener do przewozu luzem elastyczny powinien być napełniany w taki sposób, aby w stanie załadowanym stosunek wysokości do szerokości nie przekraczał 1,1. Maksymalna masa brutto kontenera do przewozu luzem elastycznego nie powinna przekraczać 14 ton.

7.3.3 Przepisy dotyczące przewozu luzem przy zastosowaniu 7.3.1.1 b)

7.3.3.1 Dodatkowo do przepisów ogólnych 7.3.1 powinny być stosowane przepisy tego podrozdziału, jeżeli są wskazane w dziale 3.2 tabela A kolumna (17). Wagony przykryte oponczą lub kryte lub kontenery przykryte oponczą lub zamknięte, wymienione w tym podrozdziale, nie muszą spełniać wymagań działy 6.11. Kody VC1, VC2 i VC3 wskazane w dziale 3.2 tabela A kolumna (17) mają następujące znaczenie:

VC1 Przewóz luzem dozwolony jest w wagonach przykrytych oponczą, kontenerach przykrytych oponczą lub kontenerach do przewozu luzem przykrytych oponczą.

VC2 Przewóz luzem dozwolony jest w wagonach krytych, kontenerach zamkniętych lub kontenerach do przewozu luzem zamkniętych.

VC3 Przewóz luzem dozwolony jest w wagonach lub kontenerach wielkich ze specjalnym wyposażeniem zgodnym z normami podanymi przez władzę właściwą państwa pochodzenia. Jeżeli państwo pochodzenia nie jest Państwem-Stroną RID, to te warunki powinny być zatwierdzone przez władzę właściwą pierwszego Państwa-Strony RID, do którego dotrze przesyłka.

7.3.3.2 Jeżeli używany jest kod „VC” dla przewozu luzem, to powinny być stosowane następujące przepisy dodatkowe wskazane w dziale 3.2 tabela A kolumna (17):

7.3.3.2.1 Towary klasy 4.1

AP1 Wagony i kontenery powinny mieć metalową konstrukcję i jeżeli wyposażone są w przykrycie, to powinno być ono niepalne.

AP2 Wagony i kontenery powinny mieć odpowiednią wentylację.

7.3.3.2.2 Towary klasy 4.2

AP1 Wagony i kontenery powinny mieć metalową konstrukcję i jeżeli wyposażone są w przykrycie, to powinno być ono niepalne.

7.3.3.2.3 Materiały klasy 4.3

AP2 Wagony i kontenery powinny mieć odpowiednią wentylację.

AP3 Wagony przykryte oponczą i kontenery przykryte oponczą mogą być użyte tylko wtedy, gdy materiał jest w kawałkach (nie jest proszkiem, granulatem, pyłem lub popiołem).

AP4 Wagony kryte i kontenery zamknięte powinny posiadać szczelnie zamykane otwory używane do napełniania i opróżniania, aby zapobiec wydostawaniu się gazu lub wnikaniu wilgoci.

AP5 Na drzwiach ładunkowych wagonów krytych i kontenerów zamkniętych powinien być umieszczony następujący napis o wysokości liter nie mniejszej niż 25 mm:

„UWAGA

BRAK WENTYLACJI

OSTROŻNIE OTWIERAĆ”

Napis ten powinien być naniesiony w języku uznanym przez nadawcę za właściwy.

7.3.3.2.4 Towary klasy 5.1

AP6 Jeżeli wagon lub kontener zbudowane są z drewna lub innego materiału palnego, to powinny być wyłożone nieprzepuszczalną i niepalną wykładziną lub powłoką z krzemianu sodu lub podobnego materiału. Przykrycie również powinno być wykonane z nieprzemakalnego i niepalnego materiału.

AP7 Przewóz luzem dopuszczalny jest tylko jako ładunek całkowity.

7.3.3.2.5 Towary klasy 6.1

AP7 Przewóz luzem dopuszczalny jest tylko jako ładunek całkowity.

7.3.3.2.6 Towary klasy 8

AP7 Przewóz luzem dopuszczalny jest tylko jako ładunek całkowity.

AP8 Konstrukcja przedziału ładunkowego wagonu lub kontenera powinna uwzględniać prąd szczytkowy i uderzenia od akumulatorów.

Przedziały ładunkowe wagonów lub kontenerów powinny być wykonane ze stali odpornej na działanie materiałów żrących zawartych w akumulatorach. Stale o mniejszej odporności mogą być użyte w przypadku odpowiednio grubych ścianek lub, jeżeli zastosowano wykładzinę albo pokrycie z tworzywa sztucznego odporne na działanie materiałów żrących.

Uwaga: Za stal odporną na działanie materiałów żrących uważa się stal wykazującą pod działaniem tych materiałów ubytek wynoszący nie więcej niż 0,1 mm na rok.

Przedziały ładunkowe wagonów lub kontenerów nie powinny być załadowane powyżej górnej krawędzi ścian.

Przewóz jest także dozwolony w kontenerach małych z tworzywa sztucznego, które w temperaturze minus 18 °C wytrzymują bez pęknięcia upadek z pełnym obciążeniem z wysokości 0,8 m na twarde podłoże.

7.3.3.2.7 Towary klasy 9

AP2 Wagony i kontenery powinny mieć odpowiednią wentylację.

AP9 Dopuszczony jest przewóz materiałów stałych (materiały lub mieszaniny takie jak preparaty lub odpady), zawierających średnio nie więcej niż 1000 mg/kg materiału, który jest zaklasyfikowany do tego numeru UN. Stężenie tego materiału lub tych materiałów w żadnym miejscu ładunku nie powinno przekraczać 10000 mg/kg.

AP10 Wagony lub kontenery powinny być szczelne lub wyposażone w nieprzeciekającą i odporną na przebicie szczelnie zamykaną wykładzinę lub worek, oraz powinny być wyposażone w środek do utrzymania cieczy, która może wydostać się podczas przewozu, np. w materiał absorpcyjny. Opakowania zużyte próżne nieoczyszczone z pozostałościami klasy 5.1 mogą być przewożone w kontenerach do przewozu luzem tak zbudowanych lub przystosowanych, aby towary nie zetknęły się z drewnem lub innym materiałem palnym

Dział 7.4

Przepisy dotyczące przewozu w cysternach

Towar niebezpieczny może być przewożony w cysternach tylko wtedy, gdy w dziale 3.2 tabela A kolumna (10) lub (12), jest wskazany kod cysterny, lub jeżeli władza właściwa wyda zezwolenie, zgodnie z 6.7.1.3. Podczas przewozu powinny być przestrzegane odpowiednio przepisy działu 4.2, 4.3, 4.4 lub 4.5.

Dział 7.5

Przepisy dotyczące załadunku, rozładunku i manipulowania

7.5.1 Przepisy ogólne

7.5.1.1 Przy załadunku towarów powinny być przestrzegane przepisy obowiązujące na stacji nadania, jeżeli nie są z nimi sprzeczne przepisy niniejszego działu.

7.5.1.2 Jeżeli w RID nie określono inaczej, to załadunku nie należy dokonywać, jeżeli:

- kontrola dokumentów, lub
- ocena wzrokowa wagonu, kontenera(-ów), kontenera(-ów) do przewozu luzem, MEGC, kontenera(-ów)-cysterny(-), cysterny(-) odejmowalnej(-ych) lub pojazdu(-ów) drogowego(-ych), jak również ich wyposażenia stosowanego podczas za- i rozładunku,

wskazuje, że wagon, kontener, kontener do przewozu luzem, MEGC, kontener-cysterna, cysterna odejmowalna, pojazd drogowy, lub ich wyposażenie używane podczas za- i rozładunku, nie spełniają przepisów zasadniczych.

Przed załadunkiem wagon lub kontener powinien być sprawdzony na zewnątrz i wewnątrz dla upewnienia się, czy nie ma uszkodzeń mogących wpływać na trwałość wagonu lub kontenera lub na załadowane sztuki przesyłek.

7.5.1.3 Jeżeli w przepisach RID nie określono inaczej, to rozładunku nie należy dokonywać, jeżeli te same kontrole wskazane powyżej, wykazą braki, które mogą zagrażać bezpieczeństwu rozładunku.

7.5.1.4 Według przepisów specjalnych z 7.5.11, zgodnie z zapisem w dziale 3.2 tabela A kolumna (18), pewne towary niebezpieczne powinny być nadawane tylko jako ładunek całkowity.

7.5.1.5 Jeżeli wymagane są strzałki kierunkowe, to sztuki przesyłek i opakowania zbiorcze powinny być ustawione zgodnie z tymi znakami.

Uwaga: Materiały niebezpieczne ciekłe powinny być ładowane, jeżeli jest to możliwe, pod materiałami niebezpiecznymi suchymi.

7.5.1.6 Wszystkie jednostki ładunkowe powinny być ładowane i rozładowywane zgodnie z metodami manipulowania, dla których zostały zaprojektowane oraz, jeśli było to wymagane, przebadane.

7.5.2 Załadunek razem

7.5.2.1 Sztuki przesyłek oznaczone różnymi nalepkami ostrzegawczymi nie powinny być ładowane razem do jednego wagonu lub kontenera, chyba że załadunek razem jest dopuszczony zgodnie z poniższą tabelą, opierając się na nalepkach ostrzegawczych, w które zaopatrzone są te sztuki przesyłek.

Zakazy załadunku razem dla sztuk przesyłek mają zastosowanie również dla sztuk przesyłek i kontenerów małych oraz różnych kontenerów małych w wagonie lub w kontenerze wielkim, przewożącym jeden lub kilka kontenerów małych.

Uwaga 1: Zgodnie z 5.4.1.4.2, na przesyłki, które nie mogą być ładowane razem do tego samego wagonu lub kontenera, powinny być sporządzone oddzielne dokumenty przewozowe.

Uwaga 2: Dla sztuk przesyłek zawierających materiały lub przedmioty tylko klasy 1 i oznakowanych nalepkami ostrzegawczymi nr 1, 1.4, 1.5 lub 1.6, ładowanie razem powinno być dopuszczone zgodnie z 7.5.2.2, niezależnie od wymaganych innych nalepek ostrzegawczych dla tych sztuk przesyłek. Tabela 7.5.2.1 powinna być stosowana tylko w przypadku, gdy takie sztuki przesyłek pakowane są razem ze sztukami przesyłek zawierającymi materiały lub przedmioty innych klas.

Numer nalepki	1	1.4	1.5	1.6	2.1, 2.2, 2.3	3	4.1	4.1 +1	4.2	4.3	5.1	5.2	5.2 +1	6.1	6.2	7A, 7B, 7C	8	9, 9A			
1	patrz 7.5.2.2										d)							b)			
1.4					a)	a)	a)	a)	a)	a)	a)	a)	a)	a)	a)	a)	a)	a)	a)	a)	a), b), c)
1.5																					b)
1.6																					
2.1, 2.2, 2.3	a)				X	X	X		X	X	X	X		X	X	X	X	X			
3	a)				X	X	X		X	X	X	X		X	X	X	X	X			
4.1	a)				X	X	X		X	X	X	X		X	X	X	X	X			
4.1+1								X													
4.2	a)				X	X	X		X	X	X	X		X	X	X	X	X			
4.3	a)				X	X	X		X	X	X	X		X	X	X	X	X			
5.1	d)	a)			X	X	X		X	X	X	X		X	X	X	X	X			
5.2	a)				X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X			
5.2+1												X	X								
6.1	a)				X	X	X		X	X	X	X		X	X	X	X	X			
6.2	a)				X	X	X		X	X	X	X		X	X	X	X	X			
7A, 7B, 7C	a)				X	X	X		X	X	X	X		X	X	X	X	X			
8	a)				X	X	X		X	X	X	X		X	X	X	X	X			
9, 9A	b)	a), b), c)	b)	b)	X	X	X		X	X	X	X		X	X	X	X	X			

X - załadunek razem jest dopuszczony

- a) Dopuszczony jest załadunek razem z materiałami i przedmiotami podklasy 1.4S.
- b) Dopuszczony jest załadunek razem towarów klasy 1 i urządzeń ratujących życie (UN 2990, 3072 i 3268).
- c) Dopuszczony jest załadunek razem pirotechnicznych urządzeń bezpieczeństwa z podklasy 1.4G (UN 0503), z inicjowanymi elektrycznie urządzeniami bezpieczeństwa z klasy 9 (UN 3268).
- d) Dopuszczony jest załadunek razem materiałów wybuchowych (z wyjątkiem UN 0083 MATERIAŁ WYBUCHOWY KRUSZĄCY TYPU C) z azotanem amonu (UN 1942 i UN 2067), azotanem amonu, emulsją lub zawiesiną lub żelem (UN 3375), azotanami metali alkalicznych oraz azotanami metali ziem alkalicznych, pod warunkiem, że całość będzie uważana za materiał wybuchowy klasy 1, pod względem oznakowania dużymi nalepkami ostrzegawczymi, oddzielania, załadunku i maksymalnego dopuszczalnego ładunku. Do azotanów metali alkalicznych należą UN 1451 AZOTAN CEZU, UN 2722 AZOTAN LITU, UN 1486 AZOTAN POTASU, azotan rubidu (UN 1477) i UN 1498 AZOTAN SODU. Do azotanów metali ziem alkalicznych należą UN 1446 AZOTAN BARU, UN 1454 AZOTAN WAPNIA, UN 1474 AZOTAN MAGNEZU, UN 1507 AZOTAN STRONTU i UN 2464 AZOTAN BERYLU.

7.5.2.2

Sztuki przesyłek z materiałami lub przedmiotami klasy 1, oznaczone nalepkami wzorów: 1, 1.4, 1.5 lub 1.6, ale zaliczone do różnych grup zgodności, nie powinny być ładowane do tego samego wagonu lub kontenera, chyba że załadunek razem jest dopuszczony według poniższej tabeli dla odpowiednich grup zgodności.

Grupa zgodności	B	C	D	E	F	G	H	J	L	N	S
B	X		a)								X
C		X	X	X		X				b), c)	X
D	a)	X	X	X		X				b), c)	X
E		X	X	X		X				b), c)	X
F					X						X
G		X	X	X		X					X
H							X				X
J								X			X
L									d)		
N		b), c)	b), c)	b), c)						b)	X
S	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X

X - załadunek razem jest dopuszczony.

- a) Sztuki przesyłek zawierające przedmioty z grupy zgodności B i sztuki przesyłek z materiałami i przedmiotami z grupy zgodności D mogą być ładowane razem do jednego wagonu lub kontenera, pod warunkiem, że będą rozdzielone w taki sposób, aby zapobiec zagrożeniu przeniesienia eksplozji z przedmiotów grupy zgodności B na materiały lub przedmioty grupy zgodności D. Rozdzielenie jest zrealizowane przez użycie oddzielnych przedziałów lub przez umieszczenie obydwu rodzajów materiałów

wybuchowych, lub przedmiotów z materiałami wybuchowymi w specjalnych systemach opakowaniowych. Obydwie metody rozdzielania powinny być dopuszczone przez władzę właściwą.

- b) Różne rodzaje przedmiotów z podklasy 1.6 z grupy zgodności N mogą być przewożone razem jako przedmioty podklasy 1.6 z grupy zgodności N tylko wtedy, jeżeli zostanie potwierdzone podczas badań lub przez analogię, że nie ma dodatkowego ryzyka wybuchu przy wzajemnym oddziaływaniu tych przedmiotów. W innym przypadku powinny być traktowane jako należące do podklasy 1.1.
- c) Jeżeli przedmioty z grupy zgodności N są przewożone z materiałami lub przedmiotami z grup zgodności C, D lub E, to przedmioty z grupy zgodności N należy traktować jak przedmioty z grupy zgodności D.
- d) Sztuki przesyłek z materiałami i przedmiotami z grupy zgodności L mogą być ładowane razem do tego samego wagonu lub kontenera ze sztukami przesyłek zawierającymi tego samego rodzaju materiały i przedmioty z tej samej grupy zgodności.

7.5.2.3 (zarezerwowany)

7.5.2.4 Zakazane jest ładowanie razem towarów niebezpiecznych zapakowanych w ilościach ograniczonych z dowolnym typem materiału wybuchowego i przedmiotu z materiałem wybuchowym, za wyjątkiem należących do podklasy 1.4 i UN 0161 i 0499.

7.5.3 Odległość ochronna

Każdy wagon, kontener wielki, cysterna przenośna lub pojazd drogowy zawierający materiały lub przedmioty klasy 1 i oznakowany dużymi nalepkami ostrzegawczymi zgodnymi ze wzorami nr 1, 1.5 lub 1.6, powinien być oddzielony w tym samym składzie pociągu odległością ochronną od wagonów, kontenerów wielkich, cystern przenośnych, kontenerów-cystern, MEGC lub pojazdów drogowych oznakowanych dużymi nalepkami ostrzegawczymi zgodnymi ze wzorami nr 2.1, 3, 4.1, 4.2, 4.3, 5.1 lub 5.2 lub pojazdów drogowych, dla których dokument przewozowy wskazuje, że zawierają one sztuki przesyłek oznakowane nalepkami ostrzegawczymi zgodnymi ze wzorami nr 2.1, 3, 4.1, 4.2, 4.3, 5.1 lub 5.2.

Wymaganie tej odległości ochronnej jest spełnione, jeżeli odległość pomiędzy tarczami zderzaków wagonu lub ścianą czołową kontenera wielkiego, cysterny przenośnej lub przodem albo tyłem pojazdu drogowego a tarczami zderzaków innego wagonu lub ścianą czołową innego kontenera wielkiego, cysterny przenośnej lub przodem albo tyłem pojazdu drogowego:

- a) wynosi nie mniej niż 18 m, lub
- b) jest zajęta przez nie mniej niż 2 wagony dwuosiowe lub jeden wagon cztero- lub więcej osiowy.

7.5.4 Środki ostrożności dotyczące środków spożywczych, innych artykułów konsumpcyjnych i pasz dla zwierząt

Jeżeli w dziale 3.2 tabela A kolumna (18) przy materiale lub przedmiocie jest wskazany przepis specjalny CW28, to powinny być podjęte niżej wymienione środki ostrożności dotyczące środków spożywczych, artykułów konsumpcyjnych i pasz dla zwierząt:

Sztuki przesyłek oraz opakowania próżne nieoczyszczone, w tym opakowania duże i DPPL, zaopatrzone w nalepki ostrzegawcze wzorów nr 6.1 lub 6.2 lub zaopatrzone w nalepki ostrzegawcze wzoru nr 9 z towarami UN 2212, 2315, 2590, 3151, 3152 lub 3245, w wagonie lub kontenerze, lub w miejscach załadunku, rozładunku lub przeładunku, nie powinny być spiętrzane wzajemnie ze sztukami przesyłek lub ustawiane w bezpośredniej bliskości sztuk przesyłek, o których wiadomo, że zawierają środki spożywcze, inne artykuły konsumpcyjne lub pasze dla zwierząt.

Jeżeli sztuki przesyłek zaopatrzone w wyżej wymienione nalepki ostrzegawcze są ładowane w bezpośredniej bliskości sztuk przesyłek, o których wiadomo, że zawierają środki spożywcze, inne artykuły konsumpcyjne lub pasze dla zwierząt, to powinny być oddzielone od tych ostatnich:

- a) przegrodami o pełnych ścianach. Przegrody te powinny mieć taką wysokość, jak sztuki przesyłek z wyżej wymienionymi nalepkami, lub
- b) przez przesyłki, które nie są oznakowane nalepkami ostrzegawczymi wzorów nr 6.1, 6.2 lub 9, lub przez sztuki przesyłek oznakowane nalepkami ostrzegawczymi wzoru nr 9, ale niezawierającymi towarów UN 2212, 2315, 2590, 3151, 3152 lub 3245; lub
- c) odstępem nie mniejszym niż 0,8 m,

chyba że sztuki przesyłek z wyżej wymienionymi nalepkami ostrzegawczymi są dodatkowo opakowane lub całkowicie przykryte (np. folią, tekturą lub podobnymi sposobami).

7.5.5 (zarezerwowany)

7.5.6 (zarezerwowany)

7.5.7 Manipulowanie i mocowanie

7.5.7.1 Wagony i kontenery powinny być w razie potrzeby wyposażone w urządzenia do mocowania i manipulowania towarami niebezpiecznymi. Sztuki przesyłek zawierające towary niebezpieczne i nieopakowane przedmioty niebezpieczne, powinny być zamocowane we właściwy sposób, który będzie w stanie tak utrzymać towary w wagonie lub kontenerze (np. pasy mocujące, ściany przestawne, ruchome uchwyty), że będą zminimalizowane przemieszczenia podczas przewozu, mogące zmienić ustawienie sztuk przesyłek lub prowadzić do ich uszkodzenia. Jeżeli towary niebezpieczne będą przewożone razem z innymi towarami (np. ciężkie maszyny lub skrzynie), to wszystkie towary powinny być tak zamocowane lub zaklinowane w wagonie lub kontenerze, że zapobiegnie to wydostaniu się towarów niebezpiecznych. Przemieszczenia sztuk przesyłek mogą być wyeliminowane przez wypełnienie wolnych przestrzeni materiałem wypełniającym lub przez zablokowanie lub zamocowanie. Jeżeli będą użyte urządzenia unieruchamiające, jak takie taśmy lub pasy napinające, to nie powinny one być zbyt mocno napięte, aby nie doszło do uszkodzenia lub zniekształcenia sztuk przesyłek.

7.5.7.2 Sztuki przesyłek nie powinny być spiętrzane, chyba że są do tego zaprojektowane. Jeżeli różne rodzaje sztuk przesyłek zaprojektowanych do spiętrzania będą ładowane razem, to należy zwrócić uwagę na wzajemną zgodność piętrenia. Jeżeli jest to wymagane, to dolne sztuki przesyłek powinny być chronione przy pomocy dodatkowych środków podtrzymujących przed uszkodzeniem przez spiętrzone sztuki przesyłek.

7.5.7.3 Podczas prac za- i rozładunkowych sztuki przesyłek z towarami niebezpiecznymi powinny być chronione przed uszkodzeniami.

Uwaga: Szczególną uwagę należy zwrócić na manipulowanie sztukami przesyłek podczas przygotowania ich do przewozu, na rodzaj wagonu lub kontenera, którym sztuki przesyłek będą przewożone i na wybór metody za- i rozładunku, aby uniknąć przypadkowych uszkodzeń przez ciągnięcie sztuk przesyłek lub przez nieprawidłowe obchodzenie się z nimi.

7.5.7.4 Przepisy z 7.5.7.1 stosuje się także do ładowania, mocowania i zdejmowania kontenerów, kontenerów-cystern, cystern przenośnych i MEGC na lub z wagonu.

7.5.7.5 (zarezerwowany)

7.5.7.6 Ładowanie kontenerów do przewozu luzem elastycznych

7.5.7.6.1 Kontenery do przewozu luzem elastyczne powinny być przewożone w wagonie lub kontenerze ze sztywnymi ścianami bocznymi i czołowymi o wysokości co najmniej 2/3 wysokości kontenera do przewozu luzem elastycznego.

Uwaga: Przy załadunku kontenera do przewozu luzem elastycznego do wagonu lub kontenera należy zwrócić szczególną uwagę na wytyczne dotyczące rozmieszczania i mocowania ładunków z towarami niebezpiecznymi, zawarte w 7.5.7.1 i w Kodeksie praktyki IMO/ILO/UNECE dotyczącego pakowania jednostek transportowych cargo (Kodeks CTU).

7.5.7.6.2 Kontener do przewozu luzem elastyczny powinien być zabezpieczony przez odpowiednie środki wystarczające do unieruchomienia go w wagonie lub w kontenerze w sposób zapobiegający jakimkolwiek ruchom podczas przewozu mogącym zmienić pozycję kontenera do przewozu luzem elastycznego lub spowodować jego uszkodzenie. Przemieszczaniu się kontenera do przewozu luzem elastycznego można zapobiec przez wypełnienie wolnych przestrzeni materiałem wypełniającym, ich zablokowanie lub zamocowanie. Jeżeli będą użyte urządzenia unieruchamiające takie jak taśmy lub pasy napinające, to nie powinny one być zbyt mocno napięte, aby nie doszło do uszkodzenia lub zniekształcenia kontenera do przewozu luzem elastycznego.

7.5.7.6.3 Kontenery do przewozu luzem elastyczne nie powinny być spiętrzane.

7.5.8 Oczyszczanie po rozładunku

7.5.8.1 Po rozładunku materiałów niebezpiecznych, w przypadku stwierdzenia, że z opakowania wydostała się część towaru, wagon lub kontener oczyścić należy tak szybko, jak to możliwe, a w każdym razie przed ponownym załadunkiem.

Jeżeli oczyszczenie nie może być dokonane na miejscu, to wagon lub kontener z zachowaniem odpowiednich środków bezpieczeństwa powinien być przewieziony do najbliższego miejsca, gdzie może nastąpić jego oczyszczenie.

Przewóz jest odpowiednio bezpieczny, jeżeli podjęto stosowne przedsięwzięcia, aby zapobiec niekontrolowanemu wydostaniu się uwolnionych towarów niebezpiecznych.

7.5.8.2 Wagony lub kontenery po przewożeniu towarów niebezpiecznych luzem przed ponownym załadunkiem powinny być odpowiednio oczyszczone, jeżeli nowy ładunek nie jest takim samym towarem niebezpiecznym, jak załadowany poprzednio.

7.5.9 (zarezerwowany)

7.5.10 (zarezerwowany)

7.5.11 Przepisy specjalne dotyczące poszczególnych klas lub określonych towarów

Oprócz przepisów z 7.5.1 - 7.5.4 i 7.5.8 stosuje się następujące przepisy specjalne, jeżeli w dziale 3.2 tabela A kolumna (18) wskazano kod literowo-cyfrowy zaczynający się literami „CW”.

CW1 Przed załadunkiem nadawca powinien oczyścić dokładnie podłogę wagonu lub kontenera.

We wnętrzu wagonu lub kontenera nie mogą wystawać żadne metalowe elementy poza elementami, które stanowią część konstrukcji wagonu lub kontenera.

Drzwi i przysłony otworów wentylacyjnych wagonów lub kontenerów powinny być zamknięte.

Sztuki przesyłek powinny być załadowane i ułożone w wagonach lub kontenerach w taki sposób, aby nie mogły się tam przemieszczać lub przesuwać. Powinny być zabezpieczone przed tarciem lub uderzaniem.

CW2 (zarezerwowany)

CW3 (zarezerwowany)

CW4 Materiały i przedmioty z grupy zgodności L mogą być przewożone tylko jako ładunek całkowity.

CW5 (zarezerwowany)

CW6 (zarezerwowany)

CW7 (zarezerwowany)

CW8 (zarezerwowany)

CW9 Sztuki przesyłek nie powinny być rzucające lub poddawane wstrząsom.

CW10 Butle zgodne z definicją w 1.2.1 powinny być położone równolegle lub prostopadle do osi podłużnej wagonu lub kontenera. Jednak butle usytuowane przy ścianie czołowej należy układać prostopadle do osi podłużnej wagonu.

Butle krótkie o dużej średnicy (30 cm i więcej) mogą być układane wzdłużnie, z urządzeniami zabezpieczającymi zawory skierowanymi do środka wagonu lub kontenera.

Butle, które są dostatecznie stabilne lub przewożone są w urządzeniach chroniących je całkowicie przed przewróceniem, mogą być umieszczane na stojąco.

Butle leżące powinny być umocowane, zaklinowane lub unieruchomione w sposób pewny i odpowiedni, uniemożliwiający przemieszczanie się.

Naczynia przystosowane do przetaczania powinny być układane swoją osią podłużną równolegle do osi podłużnej wagonu lub kontenera i zabezpieczone przeciw wszelkim ruchom poziomym.

CW11 Naczynia powinny być zawsze umieszczane w pozycji, dla której zostały zbudowane i powinny być ochraniać przed każdym uszkodzeniem przez inne sztuki przesyłek.

CW12 Jeżeli przedmioty są ładowane na paletach i jeżeli te palety są układane w stosy, to każda warstwa palet powinna być równomiernie rozłożona na warstwie poprzedniej, z umieszczeniem między nimi w razie potrzeby, materiału o odpowiedniej wytrzymałości.

CW13 Jeżeli dojdzie do wycieku materiału, który zostanie rozproszony w wagonie lub kontenerze, to ponowny załadunek może nastąpić tylko po gruntownym ich oczyszczeniu, w danym przypadku odkażeniu lub dezynfekcji. Każdy materiał lub przedmiot przewożony w tym samym wagonie lub kontenerze powinien być sprawdzony, czy ewentualnie nie został zanieczyszczony.

CW14 (zarezerwowany)

CW15 (zarezerwowany)

CW16 Przesyłki UN 1749 TRIFLUOREK CHLORU o masie brutto powyżej 500 kg są dopuszczone tylko jako ładunek całkowity i w ilości ograniczonej do 5000 kg na wagon lub kontener.

CW17 Sztuki przesyłek zawierające materiały, dla których powinna być utrzymywana określona temperatura otoczenia, mogą być przewożone tylko jako ładunek całkowity. Warunki przewozu powinny być uzgodnione pomiędzy przewoźnikiem i nadawcą.

CW18 Sztuki przesyłek powinny być rozmieszczone i zamocowane z możliwością łatwego dostępu.

CW19 (zarezerwowany)

CW20 (zarezerwowany)

CW21 (zarezerwowany)

CW22 Wagony lub kontenery wielkie powinny być oczyszczone przed załadunkiem.

Sztuki przesyłek powinny być załadowane w taki sposób, aby swobodny obieg powietrza w przestrzeni ładunkowej zapewniał ładunkowi jednakową temperaturę. Jeżeli zawartość takich materiałów w wagonie lub kontenerze wielkim przekracza 5000 kg, to ładunek powinien być podzielony na kilka ładunków o masie nie więcej niż 5000 kg, oddzielonych od siebie warstwą powietrza nie mniejszą niż 0,05 m. Sztuki przesyłek powinny być chronione przed uszkodzeniami zagrażającymi od innych sztuk przesyłek.

CW23 Podczas manipulowania ładunkiem powinny być zastosowane środki specjalne dla uniknięcia kontaktu sztuk przesyłek z wodą.

CW24 Wagony i kontenery przed załadunkiem powinny być dokładnie oczyszczone, a zwłaszcza z łatwo palnych resztek (papieru, siana, słomy itp.).

Nie jest dopuszczone stosowanie materiałów łatwo palnych przy rozmieszczaniu i mocowaniu sztuk przesyłek.

CW25 (zarezerwowany)

CW26 Części wagonu lub kontenera z drewna, które miały kontakt z tymi materiałami, powinny być usunięte i spalone.

CW27 (zarezerwowany)

CW28 Patrz 7.5.4.

CW29 Sztuki przesyłek powinny być ustawione na stojąco.

CW30 (skreślony)

CW31 Wagony lub kontenery wielkie, w których były przewożone materiały tej klasy jako ładunek całkowity, lub kontenery małe, w których były przewożone takie materiały, powinny być sprawdzone po rozładunku, czy nie pozostały resztki ładunku.

CW32 (zarezerwowany)

CW33 Uwaga 1: „Grupa krytyczna” oznacza grupę osób postronnych, dla której narażenie pochodzące od danego źródła promieniowania i docierające daną drogą narażenia jest w miarę jednorodne, a jednocześnie typowe dla osób otrzymujących od tego źródła i tą drogą narażenia największą dawkę skuteczną.

Uwaga 2: „Osobami postronnymi” w ogólnym znaczeniu są wszystkie pojedyncze osoby z ludności, z wyjątkiem osób, które ze względów zawodowych lub medycznych są narażone na promieniowanie.

Uwaga 3: „Pracownicy” są to wszystkie osoby zatrudnione w pełnym lub ograniczonym wymiarze godzin lub zatrudnione czasowo przez pracodawcę, które poznały prawa i obowiązki związane z zawodową ochroną przed promieniowaniem.

(1) Oddzielanie

(1.1) Sztuki przesyłek, opakowania zbiorcze, kontenery i cysterny zawierające materiały promieniotwórcze, oraz nieopakowane materiały promieniotwórcze, powinny być podczas przewozu oddzielone:

a) od pracowników zatrudnionych w stale używanych miejscach pracy:

- i) zgodnie z podaną poniżej tabelą A; lub
- ii) na odległość obliczoną przy użyciu kryterium dawki 5 mSv w roku i konserwatywnych parametrów modelowych;

Uwaga: Pracownicy, dla których w związku z potrzebami ochrony przed promieniowaniem prowadzi się kontrolę dawek indywidualnych, nie powinni być brani pod uwagę przy stosowaniu zasad oddzielania.

b) od osób postronnych w obszarach, gdzie jest stały dostęp takich osób:

- i) zgodnie z podaną poniżej tabelą A; lub
- ii) na odległość obliczoną przy użyciu kryterium dawki 1 mSv w roku i konserwatywnych parametrów modelowych;

c) od niewywołanych filmów i worków pocztowych:

- i) zgodnie z niżej podaną tabelą B; lub
- ii) odległością tak obliczoną, że ekspozycja niewywołanych filmów na promieniowanie przy przewozie materiałów promieniotwórczych ograniczona jest do 0,1 mSv na przesyłkę z takim filmem; i

Uwaga: Należy przyjąć, że worki pocztowe mogą zawierać niewywołane błony i klisze fotograficzne, i dlatego powinny być oddzielone od materiału promieniotwórczego w taki sam sposób.

d) od innych towarów niebezpiecznych zgodnie z 7.5.2.

Tabela A Odległości minimalne między sztukami przesyłek kategorii II-ŻÓLTEJ lub kategorii III-ŻÓLTEJ a osobami

Suma wskaźników transportowych nie większa niż	Czas narażenia w roku (godziny)			
	Miejsca stałego dostępu osób postronnych		Stale zajmowane strefy pracy	
	50	250	50	250
	Odległość oddzielenia w metrach przy braku materiału osłaniającego			
2	1	3	0,5	1
4	1,5	4	0,5	1,5
8	2,5	6	1,0	2,5
12	3	7,5	1,0	3
20	4	9,5	1,5	4
30	5	12	2	5
40	5,5	13,5	2,5	5,5
50	6,5	15,5	3	6,5

Tabela B Odległości minimalne między sztukami przesyłek kategorii II-ŻÓLTEJ lub kategorii III-ŻÓLTEJ a sztukami przesyłek oznaczonymi napisem "FOTO" lub workami pocztowymi

Ogólna liczba sztuk przesyłek nie większa niż		Suma wskaźników transportowych nie większa niż	Czas przewozu lub przechowywania w godzinach							
Kategoria			1	2	4	10	24	48	120	240
III-ŻÓŁTA	II-ŻÓŁTA	Minimalne odległości w metrach								
		0,2	0,5	0,5	0,5	0,5	1	1	2	3
		0,5	0,5	0,5	0,5	1	1	2	3	5
	1	1	0,5	0,5	1	1	2	3	5	7
	2	2	0,5	1	1	1,5	3	4	7	9
	4	4	1	1	1,5	3	4	6	9	13
	8	8	1	1,5	2	4	6	8	13	18
1	10	10	1	2	3	4	7	9	14	20
2	20	20	1,5	3	4	6	9	13	20	30
3	30	30	2	3	5	7	11	16	25	35
4	40	40	3	4	5	8	13	18	30	40
5	50	50	3	4	6	9	14	20	32	45

(1.2) Sztuki przesyłek lub opakowania zbiorcze zaliczone do kategorii II-ŻÓLTEJ lub III-ŻÓLTEJ nie powinny być przewożone w przedziałach wagonów osobowych zajmowanych przez ludzi, z wyjątkiem przedziałów przeznaczonych wyłącznie dla osób specjalnie uprawnionych do towarzyszenia takim sztukom przesyłek lub opakowaniom zbiorczym.

(1.3) (zarezerwowany)

(2) Wartości graniczne aktywności

Aktywność całkowita przewożonych w wagonie materiałów LSA lub przedmiotów SCO w przemysłowych sztukach przesyłek Typu 1 (Typ IP-1), Typu 2 (Typ IP-2), Typu 3 (Typ IP-3) lub nieopakowanych, nie powinna przekraczać wartości granicznych podanych w tabeli C.

Tabela C Aktywności graniczne dla wagonu z materiałami LSA i SCO w przemysłowych sztukach przesyłek lub z materiałami nieopakowanymi

Rodzaj materiałów lub przedmiotów	Aktywność graniczna dla wagonów
LSA-I	nieograniczona
LSA-II i LSA-III niezapalne stałe	nieograniczona
LSA-II i LSA-III zapalne stałe i wszystkie ciecze i gazy	100 A ₂
SCO	100 A ₂

(3) Rozmieszczanie i mocowanie przesyłek podczas przewozu i międzyskładowania

(3.1) Przesyłki powinny być rozmieszczane i mocowane w sposób bezpieczny.

(3.2) Jeżeli średni strumień cieplny na powierzchni nie przekracza 15 W/m², a ładunek znajdujący się w bezpośrednim sąsiedztwie nie jest zapakowany do worków, to sztuka przesyłki lub opakowanie zbiorcze mogą być przewożone lub przechowywane razem z innymi

opakowanymi ładunkami, bez szczególnych wymagań dotyczących układania, jeżeli w świadectwie zatwierdzenia władza właściwa wyraźnie nie określiła inaczej.

- (3.3) Przy załadunku kontenerów i gromadzeniu sztuk przesyłek, opakowań zbiorczych i kontenerów powinny być przestrzegane następujące zasady:
- z wyjątkiem przewozów na warunkach używania wyłącznego i przewozów materiałów LSA-1, całkowita liczba sztuk przesyłek, opakowań zbiorczych i kontenerów załadowanych do pojedynczego wagonu powinna być ograniczona tak, aby suma wskaźników transportowych w wagonie nie przekraczała wartości podanej w tabeli D.
  - poziom promieniowania w normalnych warunkach przewozu nie powinien przekraczać 2 mSv/h w każdym punkcie powierzchni zewnętrznej wagonu i 0,1 mSv/h w odległości 2 m od zewnętrznej powierzchni wagonu, z wyłączeniem przesyłek na warunkach używania wyłącznego, dla których wartość graniczna mocy dawki w otoczeniu wagonu określona jest w (3.5) b) i c);
  - ogólna suma wskaźników krytycznościowych w kontenerze lub w wagonie nie powinna przekraczać wartości podanych w tabeli E.

Tabela D Ograniczenia wskaźnika transportowego dla kontenerów i wagonów dla przewozów wykonywanych na warunkach innych niż używanie wyłączne

Rodzaj kontenera lub wagonu	Wartość graniczna ogólnej sumy wskaźników transportowych w kontenerze lub w wagonie
Kontener mały	50
Kontener wielki	50
Wagon	50

Tabela E Wskaźnik krytycznościowy dla kontenerów i wagonów z materiałami rozszczepialnymi

Rodzaj kontenera lub wagonu	Wartość graniczna ogólnej sumy wskaźników krytycznościowych w kontenerze lub w wagonie	
	Używanie inne niż wyłączne	Używanie wyłączne
Kontener mały	50	Nie dotyczy
Kontener wielki	50	100
Wagon	50	100

- (3.4) Każda sztuka przesyłki lub opakowanie zbiorcze o wskaźniku transportowym większym niż 10 lub każda przesyłka o wskaźniku krytycznościowym większym niż 50, powinny być przewożone tylko na warunkach używania wyłącznego.
- (3.5) Poziom promieniowania dla przesyłek przewożonych na warunkach używania wyłącznego nie może przekraczać:
- 10 mSv/h w żadnym punkcie powierzchni zewnętrznej każdej sztuki przesyłek lub opakowania zbiorczego, a może przekraczać 2 mSv/h pod warunkiem, że:
    - wagon jest wyposażony w obudowę, która w normalnych warunkach przewozu uniemożliwia dostęp osobom nieuprawnionym do wnętrza tej obudowy, i
    - zastosowane są środki dla unieruchomienia sztuki przesyłki lub opakowania zbiorczego w obudowie, w taki sposób, aby podczas normalnych warunków przewozu nie zmieniały one swojego położenia, i
    - nie dokonuje się załadunku i rozładunku podczas przewozu;
  - 2 mSv/h w żadnym punkcie powierzchni zewnętrznej wagonu, wraz z powierzchniami górnymi i dolnymi, a w przypadku wagonu odkrytego - w żadnym punkcie płaszczyzn pionowych przechodzących przez zewnętrzne krawędzie wagonu, na górnej powierzchni ładunku i dolnej zewnętrznej powierzchni wagonu; i
  - 0,1 mSv/h w żadnym punkcie w odległości 2 m od płaszczyzn pionowych przechodzących przez zewnętrzne krawędzie wagonu, a jeżeli ładunek jest przewożony wagonem odkrytym - w każdym punkcie w odległości 2 m od płaszczyzn pionowych przechodzących przez zewnętrzne krawędzie wagonu.

- (4) Przepisy dodatkowe dotyczące przewozu i międzyskładowania materiałów rozszczepialnych**
- (4.1)** Każda grupa sztuk przesyłek, opakowań zbiorczych i kontenerów zawierających materiał rozszczepialny, przechowywanych podczas międzyskładowania w jednym miejscu składowym, powinna być ograniczona w taki sposób, aby całkowita suma wskaźników krytycznościowych w grupie nie przekraczała 50. Każda grupa powinna być przechowywana w taki sposób, aby była oddzielona od innych grup tego samego typu odległością nie mniejszą niż 6 m.
- (4.2)** Jeżeli całkowita suma wskaźników krytycznościowych w wagonie lub kontenerze przekracza 50, co dopuszczone jest zgodnie z tabelą E, to przy przechowywaniu powinna być utrzymana odległość nie mniejsza niż 6 m od innych grup sztuk przesyłek, opakowań zbiorczych i kontenerów zawierających materiał rozszczepialny lub od innych wagonów przewożących materiał promieniotwórczy.
- (4.3)** Materiały rozszczepialne spełniające jeden z przepisów 2.2.7.2.3.5 a) do f) powinny odpowiadać następującym warunkom:
- a) w odniesieniu do jednej przesyłki dopuszcza się stosowanie tylko jednego z przepisów a) do f) w 2.2.7.2.3.5;
  - b) w odniesieniu do jednej przesyłki dopuszcza się tylko jeden zatwierdzony materiał rozszczepialny w sztukach przesyłki sklasyfikowany zgodnie z 2.2.7.2.3.5 f), chyba że w świadectwie zatwierdzenia dopuszcza się wiele materiałów;
  - c) materiał rozszczepialny zaklasyfikowany zgodnie z 2.2.7.2.3.5 c) powinien być przewożony w przesyłce zawierającej nie więcej niż 45 gramów izotopów rozszczepialnych;
  - d) materiał rozszczepialny w sztuce przesyłki zaklasyfikowany zgodnie z 2.2.7.2.3.5 d) powinien być przewożony w przesyłce zawierającej nie więcej niż 15 gramów izotopów rozszczepialnych;
  - e) opakowany lub nieopakowany materiał rozszczepialny zaklasyfikowany zgodnie z 2.2.7.2.3.5 e) powinien być przewożony na warunkach używania wyłącznego w ilości nie większej niż 45 gramów izotopów rozszczepialnych w jednym wagonie.
- (5) Uszkodzone lub nieszczelne sztuki przesyłek, opakowania skażone**
- (5.1)** Jeżeli zostanie stwierdzone uszkodzenie sztuki przesyłki lub jej nieszczelność, albo jest podejrzenie, że sztuka przesyłki może być nieszczelna lub uszkodzona, to dostęp do takiej sztuki przesyłki powinien być ograniczony, a uprawniona osoba powinna możliwie szybko ustalić poziom skażeń i poziom promieniowania sztuki przesyłki. Pomiarami powinna być objęta sztuka przesyłki, wagon, miejsca załadunku i rozładunku, a w razie konieczności wszystkie inne materiały przewożone w wagonie.
- W razie potrzeby powinny być zastosowane dodatkowe środki w zakresie ochrony osób i środowiska, zgodnie z wymaganiami ustalonymi przez władzę właściwą, w celu usunięcia i zmniejszenia skutków takiej nieszczelności lub uszkodzenia.
- (5.2)** Sztuki przesyłek, z których w wyniku uszkodzenia lub nieszczelności wydostaje się zawartość promieniotwórcza powyżej granicznych wartości dopuszczonych dla normalnych warunków przewozu, powinny być umieszczone w miejscu tymczasowego przechowywania, które jest pod kontrolą, i nie powinny być one dalej przesyłane do czasu ich naprawienia lub przywrócenia do stanu używalności i odkażenia.
- (5.3)** Wagon i wyposażenie używane w sposób ciągły do przewozu materiałów promieniotwórczych powinny być okresowo poddawane kontroli w celu określenia poziomu skażeń. Częstotliwość takich kontroli powinna być zależna od prawdopodobieństwa skażenia i ilości przewozów.
- (5.4)** Z wyjątkiem podanym w (5.5), każdy wagon, wyposażenie lub jego części składowe, które podczas przewozu materiałów promieniotwórczych zostały skażone powyżej wartości granicznych określonych w 4.1.9.1.2 lub które wykazują poziom promieniowania na powierzchni większy niż $5 \mu\text{Sv/h}$, powinny być odkażone w możliwie jak najkrótszym czasie przez uprawnioną osobę i nie mogą być użyte ponownie, chyba że spełnione są następujące warunki:
- a) skażenie niezwiązane nie przekracza wartości granicznych podanych w 4.1.9.1.2;
  - b) poziom promieniowania na powierzchni zewnętrznej pochodzący od skażeń związanych nie przekracza $5 \mu\text{Sv/h}$.

(5.5) Kontenery, cysterny, DPPL lub wagony przeznaczone do przewozu nieopakowanych materiałów promieniotwórczych na warunkach używania wyłącznego, nie podlegają wymaganiom podanym w (5.4) i w 4.1.9.1.4, ale tylko odnośnie do skażeń ich powierzchni wewnętrznych i tylko w tym czasie, gdy stosowane są na warunkach używania wyłącznego.

(6) **Inne wymagania**

Jeżeli przesyłki nie można dostarczyć, to należy umieścić ją w bezpiecznym miejscu i niezwłocznie poinformować o tym władzę właściwą w celu otrzymania instrukcji odnośnie do dalszego postępowania.

CW34 Przed przewozem naczynia ciśnieniowego należy upewnić się, że nie nastąpił wzrost ciśnienia wskutek potencjalnego wytwarzania wodoru.

CW35 Jeżeli jako opakowania pojedyncze będą używane worki, to powinny być odpowiednio oddzielone, aby umożliwiać odprowadzanie ciepła.

CW36 Sztuki przesyłek powinny być ładowane przede wszystkim do odkrytych lub wentylowanych wagonów lub kontenerów. Jeżeli jest to niemożliwe i sztuki przesyłek będą przewożone w wagonach krytych lub kontenerach zamkniętych, to drzwi ładunkowe wagonów lub kontenerów powinny być oznakowane napisem o wysokości liter nie mniejszej niż 25 mm:

UWAGA

BRAK WENTYLACJI

OSTROŻNIE OTWIERAĆ

Napis ten powinien być naniesiony w języku uznanym przez nadawcę za właściwy.

Dla UN 2211 i 3314 ten znak nie jest wymagany, jeżeli wagon lub kontener jest oznakowany zgodnie z przepisem specjalnym 965 Kodeksu IMDG¹⁾.

CW37 Przed załadunkiem te produkty uboczne powinny być schłodzone do temperatury otoczenia, chyba że są kalcynowane dla usunięcia wilgoci. Wagony i kontenery zawierające ładunek luzem powinny być odpowiednio wentylowane i zabezpieczone przez wnikaniem wody podczas całego przewozu. Na drzwiach ładunkowych wagonów krytych i kontenerów zamkniętych powinien być umieszczony napis o wysokości liter nie mniejszej niż 25 mm:

UWAGA

ZAMKNIĘTA PRZESTRZEŃ ŁADUNKOWA

OSTROŻNIE OTWIERAĆ

Napis ten powinien być naniesiony w języku uznanym przez nadawcę za właściwy.

---

¹⁾ Znak ostrzegawczy zawierający wyrazy „UWAGA - MOŻE ZAWIERAĆ PARY PALNE” o wysokości liter nie mniejszej niż 25 mm, zamocowany przy każdym miejscu dostępu, w miejscu dobrze widocznym przed wejściem do lub otwarciem jednostki transportowej cargo.

Dział 7.6

Przepisy dotyczące nadawania przesyłek ekspresowych

Zgodnie z artykułem 5 § 1 Załącznika C do COTIF, do przewozu w przesyłkach ekspresowych są dopuszczone tylko towary niebezpieczne wyraźnie przewidziane w dziale 3.2 tabela A kolumna (19) przez przepisy specjalne oznaczone kodem literowo-cyfrowym rozpoczynającym się literami „CE”, i jeżeli te przepisy specjalne są przestrzegane.

Następujące przepisy specjalne mają zastosowanie, jeżeli podane są w dziale 3.2 tabela A kolumna (19):

- CE1** Przesyłka ekspresowa nie powinna ważyć więcej niż 40 kg. Przesyłki ekspresowe mogą być ładowane do wagonów kolejowych, które służą jednocześnie do przewozu osób, ale tylko o masie do 100 kg na wagon.
- CE2** Przesyłka ekspresowa nie powinna ważyć więcej niż 40 kg.
- CE3** Przesyłka ekspresowa nie powinna ważyć więcej niż 50 kg.
- CE4** Przesyłka ekspresowa nie powinna zawierać więcej niż 45 litrów tego materiału i nie powinna ważyć więcej niż 50 kg.
- CE5** Przesyłka ekspresowa nie powinna zawierać więcej niż 2 litry tego materiału.
- CE6** Przesyłka ekspresowa nie powinna zawierać więcej niż 4 litry tego materiału.
- CE7** Przesyłka ekspresowa nie powinna zawierać więcej niż 6 litrów tego materiału.
- CE8** Przesyłka ekspresowa nie powinna zawierać więcej niż 12 litrów tego materiału.
- CE9** Przesyłka ekspresowa nie powinna zawierać więcej niż 4 kg tego materiału.
- CE10** Przesyłka ekspresowa nie powinna zawierać więcej niż 12 kg tego materiału.
- CE11** Przesyłka ekspresowa nie powinna zawierać więcej niż 24 kg tego materiału.
- CE12** Jeżeli materiał nadawany jest jako przesyłka ekspresowa, to powinien być zawarty w naczyniu niepodatnym na potłuczenie. Przesyłka nie powinna ważyć więcej niż 25 kg.
- CE13** Jako przesyłka ekspresowa mogą być nadawane jedynie cyjanki nieorganiczne zawierające metale szlachetne, jak również ich mieszaniny. W tym przypadku powinny być używane opakowania kombinowane z opakowaniami wewnętrznymi ze szkła, tworzywa sztucznego lub metalu, zgodnie z 6.1.4.21. Sztuka przesyłki nie powinna zawierać więcej niż 2 kg materiału.
- Przewóz w wagonach bagażowych lub przedziałach bagażowych dostępnych dla podróżnych jest dopuszczony, jeżeli podjęto działania, aby do sztuki przesyłki nie miały dostępu osoby nieupoważnione.
- CE14** Jako przesyłka ekspresowa mogą być nadawane jedynie materiały, dla których nie jest wymagana określona temperatura otoczenia. W tym przypadku należy przestrzegać następujących ograniczeń ilościowych:
- dla materiałów innych niż zaklasyfikowane do UN 3373:
do 50 ml na sztukę przesyłki materiału ciekłego i do 50 g na sztukę przesyłki materiału stałego;
  - dla materiałów zaklasyfikowanych do UN 3373:
w ilościach wymienionych w 4.1.4.1 instrukcja pakowania P650;
  - dla części ciała lub organów:
przesyłka nie powinna ważyć więcej niż 50 kg.
- CE15** Dla przesyłek ekspresowych suma wskaźników transportowych podanych na nalepkach ostrzegawczych jest ograniczona do 10 na wagon lub przedział bagażowy. Dla sztuk przesyłek kategorii III-ŻÓLTEJ przewoźnik może określić czas dostawy. Masa przesyłki ekspresowej nie powinna przekraczać 50 kg.

Dział 7.7

Przewóz kombinowany w pociągach mieszanych (kombinowany przewóz pasażersko-towarowy)

Przewóz towarów niebezpiecznych w przewozach kombinowanych w pociągach, w których jednocześnie przewożeni są pasażerowie, możliwy jest tylko za zgodą i na warunkach ustalonych przez władze właściwe wszystkich państw uczestniczących w przewozie.

Uwaga 1: Przepisy te nie mają wpływu na ograniczenia wynikające z przepisów wewnętrznych przewoźników.

Uwaga 2: W odniesieniu do przewozu w systemie „Ruchomej Drogi” (towarzyszący lub nietowarzyszący) (patrz definicja „przewozy kombinowane” w 1.2.1) patrz 1.1.4.4.